

KREFTFORENINGEN

Arbeidsdepartementet (AD)
Postboks 8019 Dep

0030 Oslo

Oslo, 6. februar 2014

Deres ref.:
Vår ref.: 14/00002-5
Saksbehandler: Frank Herman Hernes/ Liv Eli
Lundeby

Høring - endringer i forskrift om arbeidsavklaringspenger

Kreftforeningen er en landsdekkende frivillig organisasjon. Våre hovedmål er at færre skal få kreft, at flere skal overleve sin sykdom og at kreftrammede og deres pårørende skal få best mulig livskvalitet. I dag lever over 215 000 personer i Norge som har eller har hatt kreft. Årlig rammes over 30 000 personer av kreft og prognoser viser at antall nye krefttilfeller vil øke sterkt i årene fremover. Kreft er hyppigste dødsårsak for de under 75 år. Ett av tre krefttilfeller kan forebygges.

Kreftforeningen viser til høringsdokumenter datert 12.12.13 om forslag om endring i forskrift 10. februar 2010 nr. 152 om arbeidsavklaringspengene § 2. Endringen skal definere den maksimale stønadsperioden på arbeidsavklaringspenger (AAP) ved å presisere hvilke perioder som skal telle med og hvilke perioder som skal komme i tillegg til den maksimale stønadsperioden.

Kreftforeningen er positiv til at forskriften presiseres da dette anses å kunne gi mer enhetlig praksis og lik forståelse av regelverket. Når grensen for å motta AAP er satt til fire år, er det likevel nødvendig med noen unntak som gir personer som har en langvarig og alvorlig sykdom mulighet til å få bistand til å komme i arbeid gjennom kvalifisering og oppfølging fra Nav.

Unntak for personer med svært alvorlig sykdom

Kreft kan være en svært alvorlig sykdom, med lange behandlingsforløp. Enkelte kan derfor bruke opp muligheten til å få arbeidsavklaringspenger uten å ha fått en reell mulighet til å prøve seg i arbeid eller få arbeidsrettet oppfølging. For denne gruppen pasienter vil det ikke være mulig å fullføre utdanning eller kvalifisere seg i arbeid samtidig som man er i et alvorlig behandlingsforløp (et eksempel på en gruppe dette kan gjelde er pasienter som mottar stamcellebehandling). Disse pasientene vil ikke kunne bidra aktivt i prosessen med å komme i arbeid i perioder. En ny studie har blant annet vist at unge som har overlevd kreft, blir mottakere av trygd og andre typer stønader fire ganger så ofte som den generelle befolkningen.¹

¹ Sara Ghaderi (2014) Impact of cancer in childhood, adolescence, and young adulthood on death, social security benefit uptake and education

Kreftforeningen mener derfor at alvorlig syke med lange behandlingsforløp må kunne unntas fra 4 års regelen. Kreftforeningen anser at kriteriene for unntak enten kan knyttes til sykdommens eller behandlingens alvorlighetsgrad og perioder med innleggelse i helseinstitusjon, eller til perioder der bruker alt har fått unntak fra oppfølging fra Nav på grunn av sykdommens alvorlighetsgrad.

Selv om kreftbehandling kan være langvarig og krevende, er det nå stadig flere som overlever kreft og som ønsker å komme tilbake i arbeid. Det er derfor veldig viktig at denne gruppen gis en reell mulighet til dette. Det er særlig de som rammes av alvorlig og langvarig kreft i ung alder som vil ha behov for lange kvalifiserings- og oppfølgingsløp etter sykdommen, da de ikke har noen utdanning/yrke å falle tilbake på. Det kan ikke være lovgivers ønske å frata unge kreftoverleverere denne muligheten ved å begrense mulighetene for oppfølging til 4 år. Dette vil i så fall etter Kreftforeningens syn være i strid med intensjonen fra lovgiver om at de som kan være i arbeid, skal gis en mulighet til det.

Saksbehandlingstid i Nav

Dersom Nav i perioder på grunn av egen ressursituasjon ikke har mulighet til å følge opp brukerens sak innen gjeldende frister, så må denne tiden etter Kreftforeningens syn holdes utenfor beregningen av maksimal stønadperiode. For eksempel bør ventetid for utarbeidelse av aktivitetsplan som kan lastes Nav holdes utenfor, da en slik forsinkelse i prosessen ikke bør gå ut over brukerens muligheter til å komme i arbeid.

Kritisk fase – overgang mellom ytelser og arbeid

Overgangen mellom en lang stønadperiode med ytelser fra Nav og arbeid er for mange en svært kritisk fase. Når en person er på vei inn i et arbeidsforhold bør ikke opphør av ytelser eller arbeidsrettede virkemidler skape problemer hverken for arbeidsgiver eller bruker. Det er derfor svært viktig at disse overgangene sikres og at de som har vært langvarig syke får nok tid til å kunne tilpasse seg arbeidslivet. Retten til AAP for aktive arbeidssøkere bør derfor, etter Kreftforeningens syn, kunne utvides i minst seks måneder utover endt stønadperiode.

Kreftforeningen mener derfor også at § 11-14 i folketrygdloven må endres til seks måneder. Begrunnelsen for dette er at kronisk syke og funksjonshemmede ofte vil trenge lengre tid enn tre måneder på å finne en arbeidsgiver som ansetter dem.

I tillegg mener Kreftforeningen at også AAP bør gi opptjeningsgrunnlag for rett til dagpenger, etter seks måneder med forlenget AAP.

Kravet om 80 % arbeid

Folketrygdloven § 11-18 femte ledd gjelder medlemmer som er nær ved å komme ut i arbeid igjen:

«Hvis et medlem er nær ved å komme i fullt arbeid, kan det i inntil seks måneder gis arbeidsavklaringspenger når medlemmet arbeider minst 80 prosent, jf. folketrygdloven § 11-18 femte ledd.»

Arbeidsdepartementet foreslår at også denne perioden telles med i fireårsperioden. Kreftforeningen er uenig i dette, da vi mener at dette kan være et viktig virkemiddel for å styrke brukeres muligheter til å komme i arbeid. Kreftforeningen er også av den oppfatning at et krav om minst 80 % arbeid er for strengt. Mange kreftpasienter vil ikke klare å være i 80 % arbeid, de vil dermed ikke ha krav på en ytelse fra NAV i disse månedene. Dette er etter vårt syn en urimelig forskjellsbehandling av alvorlig syke pasienter.

Ny sykdom – tilbakefall

Kreft er en alvorlig sykdom og muligheten for tilbakefall er stor. Videre er det også kjent at kreftbehandling kan gi andre sykdommer/skader eller sen effekter. Vi er derfor opptatt av opptjeningsretten til nye arbeidsavklaringspenger.

Arbeidsavklaringspengene kan i dag unntaksvis ytes i inntil seks måneder til et medlem som ikke har opparbeidet seg rett til sykepenger etter kapittel 8 og som enten tidligere har mottatt arbeidsavklaringspenger og deretter blir syk, eller som er kommet i arbeid igjen, men har brukt opp sykepengeretten sin igjen og blir arbeidsufør, jf. folketrygdloven § 11-13 tredje ledd bokstav a, b og c.

Kreftforeningen støtter departementets syn i at slike perioder ikke skal telles med i den maksimale stønadsperioden.

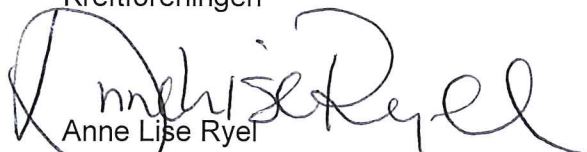
Øvrige tiltak som vil gi bedret effekt

En klarere forskrift i forhold til fireårsfristen er kun ett av virkemidlene for å få til en effektiv og god prosess for at den enkelte bruker skal nå målet med å komme seg i arbeid.

For unge kreftpasienter og andre med alvorlig sykdom er det svært viktig at tiltaksløpene er reelt kvalifiserende og at også høyere utdanning blir tatt i bruk som tiltak. Videre må oppfølgingen av brukere i overgangsfasen mellom arbeidsrettede tiltak og ordinært arbeidsliv styrkes.

Lav utdanning gir økt risiko for å bli stående utenfor arbeidslivet. Aldersgrensen på 26 år og varighetsgrensen på tre år på utdanning som arbeidsrettet tiltak bør derfor fjernes.

Med vennlig hilsen
Kreftforeningen

Anne Lise Ryel
generalsekretær

